VẤN ĐỀ TỲ KHEO BỊ BỆNH

Khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Phật bảo A-

- Ông hãy lấy cái khóa cửa lại đây, Như Lai muốn đi thanh tra phòng của chư Tăng.

A-nan đáp:

- Lành thay Thế Tôn.

Rồi thầy cầm cái khóa cửa đi theo sau Thế Tôn. Đoạn Thế Tôn đi đến một căn phòng bị hư nát, thấy có một Tỳ-kheo bị bệnh, nằm trên phân tiểu, không thể đứng dậy nổi. Phật bèn hỏi:

- Này Tỳ-kheo! Khí lực ông như thế nào? Cơn đau tăng hay giảm?

- Bạch Thế Tôn! Cơn đau chỉ có tăng mà không giảm.

- Hôm nay có ăn được không?

- Không được, bạch Thế Tôn!

- Hôm qua ăn có được không?

- Không được, bạch Thế Tôn!

- Hôm kia ăn có được không?

- Cũng không được, bạch Thế Tôn! Con không được ăn nay đã bảy ngày.

- Có thức ăn mà không ăn được hay không có thức ăn nên không ăn?

- Không có thức ăn, bạch Thế Tôn!

- Ở đây, có Hòa thượng của ông không?

- Không có, bạch Thế Tôn!

- Có đồng Hòa thượng không?

- Không có, bạch Thế Tôn!

- Có thầy giáo thọ không?

- Không có, bạch Thế Tôn!

- Có đồng thầy giáo thọ không?

- Không có, bạch Thế Tôn!

- Phòng bên cạnh không có Tỳ-kheo sao?

- Bạch Thế Tôn! Vì con hôi thối, họ không thích nên đã dời đi nơi

khác, do đó, con cô độc đau khổ lắm, bạch Thế Tôn! Con cô độc lắm Thiện Thệ.

- Ông đừng sầu não, Ta sẽ làm bạn với ông. Này Tỳ-kheo! Hãy lấy y đưa đây, Ta sẽ giặt cho ông.

Khi ấy, A-nan bạch với Phật:

- Để đấy, thưa Thế Tôn! Y của Tỳ-kheo bệnh để con giặt cho!

- Ông giặt y đi, để Ta xối nước.

Thế rồi, A-nan đem ra giặt, Thế Tôn xối nước. Khi giặt xong, thầy đem đi phơi nắng. Xong rồi, A-nan bồng Tỳ-kheo bệnh đặt trên chỗ đất trống, lau chùi phân uế, đem giường gối và các vật bất tịnh ra ngoài, rưới nước trong phòng, quét dọn sạch sẽ, dùng giẻ lau lau sàn nhà, giặt giũ giường nệm, vá lại giường dây, đặt vào chỗ cũ, tắm rửa cho Tỳ-kheo bệnh, rồi đem thầy đặt nằm lại trên giường.

Khi ấy, Thế Tôn dùng bàn tay mềm mại, sắc vàng óng ánh được trang nghiêm bằng vô lượng công đức xoa trên trán Tỳ-kheo, hỏi:

- Cơn đau tăng hay giảm?

- Nhờ ơn Thế Tôn dùng bàn tay đặt trên trán con, nên mọi nỗi thống khổ đều dứt hết.

Bấy giờ, Thế Tôn bèn tùy thuận thuyết pháp cho Tỳ-kheo bệnh khiến thầy sinh tâm hoan hỷ. Rồi Thế Tôn tiếp tục thuyết pháp làm cho thầy đạt được pháp nhãn thanh tịnh. Sau khi Tỳ-kheo khỏi bệnh Thế Tôn bèn đi đến chỗ đông đúc các Tỳ-kheo, trải tọa cụ ngồi, rồi đem sự việc trên trình bày lại đầy đủ với các Tỳ-kheo. Đoạn, Ngài hỏi thầy Tỳ-kheo ở phòng bên cạnh là ai. Vị ấy đáp:

- Chính là con đây, bạch Thế Tôn!

Phật liền nói với Tỳ-kheo:

- Những người đồng phạm hạnh với các ông bị đau ốm, các ông không săn sóc cho nhau thì ai săn sóc? Các ông mỗi người đều khác họ, khác nhà, vì niềm tin mà bỏ nhà xuất gia, sống không nhà, đều cùng một họ Sa-môn Thích tử, đồng tu phạm hạnh, nếu không săn sóc lẫn nhau thì ai săn sóc? Này Tỳ-kheo! Ví như con sông Hằng, sông Diêu phù na, Tát-la, Ma hê chảy vào biển lớn, liền mất tên cũ mà hợp lại thành một vị, gọi là biển lớn. Các ông cũng như vậy. Ai nấy đều bỏ họ cũ mà cùng chung một họ Sa-môn Thích tử. Các ông không săn sóc cho nhau thì ai sẽ săn sóc? Ví như các chủng tộc Sát-lợi, Bà-la-môn, Phệ xá, Thủ-đà-la, mỗi người đều khác họ, cùng vào trong biển lớn thì được gọi là người đi buôn trên biển. Cũng như thế đó Tỳ-kheo. Các ông mỗi người đều khác họ, khác nhà, vì niềm tin, bỏ nhà xuất gia, sống không nhà, đều cùng một họ Sa-môn Thích tử, nếu không săn sóc lẫn nhau thì ai săn sóc? Nếu Tỳ-kheo bệnh thì Hòa thượng phải săn sóc. Nếu không có Hòa thượng thì đồng Hòa thượng phải săn sóc. Nếu ai không săn sóc

thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Nếu có thầy giáo thọ thì thầy giáo thọ phải săn sóc. Nếu không có thầy giáo thọ thì thầy giáo thọ đồng hành phải săn sóc. Nếu ai không săn sóc thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Nếu có người cùng phòng thì người cùng phòng phải săn sóc. Nếu không có người cùng phòng, thì người ở phòng bên cạnh phải săn sóc. Nếu không săn sóc thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Nếu cũng không có người ở phòng bên cạnh thì Tăng phải sai người chăm sóc. Tùy người bệnh cần bao nhiêu người thì phải sai bấy nhiêu. Nếu không săn sóc thì tất cả Tăng đều phạm tội Việt-tỳ-ni.

Này các Tỳ-kheo! Các ông hãy trở về săn sóc Tỳ-kheo ở phòng bên cạnh mình.

Thế rồi, Phật biến hóa một Sa-di bệnh ở cách Phật không xa, rồi Ngài bảo:

- Các ông hãy săn sóc luôn cả Sa-di bệnh ấy. Đó là cách phạt các ông làm phước vậy.

Lại nữa, khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Bấy giờ, có hai Tỳ-kheo ở phương Nam cùng đi đến thăm viếng Thế Tôn. Khi đi đến giữa đường, một Tỳ-kheo lâm bệnh, một Tỳ-kheo chờ đợi hai, ba ngày, bèn nói với Tỳ-kheo bệnh:

- Tôi muốn đi trước, đến thăm viếng Thế Tôn, thầy khỏi bệnh rồi sẽ đi sau.

- Này Trưởng lão! Đợi tôi khỏi bệnh rồi hãy cùng đi.

- Thưa Trưởng lão! Tôi không gặp Thế Tôn đã lâu ngày, ngưỡng mộ như khát nước không thể đợi nhau được nữa, khi nào khỏi bệnh thầy sẽ đi sau.

Thế rồi, Tỳ-kheo ấy đi đến chỗ Thế Tôn, cúi đầu đảnh lễ dưới chân, đứng hầu một bên. Phật biết mà vẫn hỏi:

- Ông từ đâu đến?

Tỳ-kheo bèn đem sự kiện trên bạch đầy đủ lên Thế Tôn. Phật khiển trách:

- Này Tỳ-kheo! Đó là việc ác. Nếu có Tỳ-kheo lòng đầy phóng dật, lười biếng không chuyên cần, không thể kiềm chế các căn, dong ruổi theo lục dục, dù ở gần Ta mà chẳng thấy Ta và Ta cũng không thấy người ấy. Trái lại, nếu có Tỳ-kheo kiềm chế các căn, tâm không phóng dật, chuyên nghĩ về đạo, thì dù cách xa Ta vẫn thấy được Ta và Ta cũng thấy người ấy. Tại sao vậy? Vì tùy thuận pháp thân của Như Lai, phá hoại các việc ác, lìa bỏ tham dục, tu tập tịch tĩnh. Này Tỳ-kheo! Cùng xuất gia tu phạm hạnh, các ông không săn sóc lẫn nhau thì ai săn sóc? Ông hãy trở lại trông nom vị Tỳ-kheo bệnh ấy.

Lại nữa, khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Bấy giờ, có hai Tỳ-kheo ở nước Bát-la-chân cùng kết bạn đi đến thăm viếng

Thế Tôn. Khi đến thôn Ong, một Tỳ-kheo lâm bệnh, vị Tỳ-kheo kia đợi được hai, ba ngày, rồi nói với Tỳ-kheo bệnh:

- Tôi muốn đến thăm viếng Đức Thế Tôn trước khi nào thầy khỏi bệnh rồi sẽ đến sau.

- Này Trưởng lão! Đợi tôi khỏi bệnh rồi cùng đi luôn.

- Thưa Trưởng lão! Tôi không gặp Thế Tôn đã lâu ngày, ngưỡng mộ như khát nước, không thể đợi nhau được nữa.

- Nếu thầy nhất quyết muốn đi, vậy hãy vì tôi nhắn giùm cư sĩ Chất-đế-lợi.

Thế rồi, thầy bèn đi đến chỗ cư sĩ, nói:

- Này lão trượng! Hai chúng tôi từ xa đến, muốn viếng thăm Phật, nhưng nay một người lâm bệnh, phải tạm thời ở lại đây, xin lão trượng chăm sóc giúp giùm tôi. Tôi muốn đi trước đến vấn an Thế Tôn.

- Thưa Tôn giả! Nên ở lại chăm sóc nhau, khi khỏi bệnh rồi cùng đi luôn.

- Này cư sĩ! Không thể được. Tôi không gặp Phật đã lâu ngày, trông mong như người khát nước.

- Tôn giả có đến đó thì Thế Tôn cũng bảo thầy trở lại, chỉ uổng công nhọc sức mà thôi.

Tỳ-kheo vẫn nhất quyết đi đến chỗ Phật, cúi đầu đảnh lễ dưới chân, rồi đứng hầu một bên. Phật biết mà vẫn hỏi:

- Ông từ đâu đến?

Tỳ-kheo bèn đem sự việc kể trên trình bày đầy đủ với Thế Tôn. Phật khiển trách:

- Này Tỳ-kheo! Đó là việc ác. Các ông đều là những người khác họ, vì có lòng tin bỏ nhà xuất gia sống không nhà, cùng là họ Thích, lúc đau ốm không săn sóc nhau thì ai săn sóc? Ông hãy trở lại săn sóc cho Tỳ-kheo bệnh ấy.

Lại nữa, khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Bấy giờ, có một Tỳ-kheo từ phương Bắc đến, muốn thăm viếng Thế Tôn nhưng nghe nói bên đường có Tỳ-kheo bị bệnh, bèn suy nghĩ: "Đức Thế Tôn chế giới hễ gặp người bệnh thì phải chăm sóc. Nếu ta gặp người ấy thì không thể bỏ đi". Nghĩ thế, thầy bèn quay lại đi con đường khác đến chỗ Thế Tôn, rồi cúi đầu đảnh lễ dưới chân, đứng hầu một bên. Phật biết nhưng vẫn hỏi:

- Ông từ đâu đến?

- Bạch Thế Tôn! Con từ phương Bắc đến.

- Đi đến bằng con đường nào?

- Đi đến từ con đường mỗ.

- Vì lý do gì mà bỏ con đường chính để đi con đường vòng vo?

- Thầy bèn đem sự việc kể trên bạch đầy đủ lên Thế Tôn. Phật

liền khiển trách:

- Này Tỳ-kheo! Đó là việc ác v.v... (cho đến): Ông hãy trở lại chăm sóc cho Tỳ-kheo bệnh.